

מאמרי
יהי ה' אלקינו צמנו
ה'תשמ"ה-ה'תשמ"ו

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

ה' תהא שנת עצמות ומהות

שנת הקהל

קי"ג שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת יום הבהיר יום עשתי עשר יום לחודש ניסן (חודש הגאולה), נשיא לבני אשר, אשר „הוא יתן מעדני מלך“¹, הבעל"ט, יום הולדת הקי"ד של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א –

הננו מוציאים לאור בזה שני מאמרים מכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: (א) ד"ה יהי' ה' אלקינו עמנו דשמח"ת תשמ"ה²; (ב) ד"ה הנ"ל דט"ו תמוז תשמ"ו³ – בהם מבוארים פסוקים מקאפיטל קט"ו בתהלים, אותו יתחילו לומר בי"א ניסן הבעל"ט⁴.

*

מעל אלף וחמש מאות מאמרי דא"ח נאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"א-תשנ"א, ות"ל זכינו שרובם ככולם נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנם עשרות (!) מאמרים שטרם ראו אור מעולם, ובוהו בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות ממאמרי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, שיואיל לשלחם למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהם את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד תורתו של משיח, נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורה מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ימות המשיח, שנת הקהל,
ב' ניסן, ה'תשע"ו (ה' תהא שנת עצמות ומהות),
קי"ג שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) ראה לקוטי לוי יצחק – אגרות קודש ע' שכד"ה; ע' תיט.

(2) נרפס בסה"מ סוכות-שמח"ת ע' תמח ואילך. ועוה"פ ז"ע – בקובץ י"א ניסן שנת הקט"ו ע' 43 ואילך.

(3) נרפס בסה"מ י"ב י"ג תמוז ע' שלא ואילך. ועוה"פ ז"ע – בקובץ הנ"ל ע' 47 ואילך.

(4) ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא).

בס"ד. יום שמחת תורה ה'תשמ"ה

הנחה בלתי מוגה

יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו¹, ומדייק בזה כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע במאמרו על פסוק זה בשמחת תורה² [שנדפס לאחרונה, דכל ענין של דפוס הוא לדורות³, ומכיון שאת הכל עשה יפה בעתו⁴ מוכן דזה שנדפס עתה הוא משום שכעת הזמן גרמא], דצריך להבין מהו ענין הבקשה הזאת. ויש לבאר (בדרך אפשר) המשך הענינים, דהנה מאמר זה נאמר בשמחת תורה, ופסוק זה אומרים בין פסוקי אתה הראת בשעת שמחת תורה, היינו אחר שלימות העבודה דחדש תשרי, וא"כ מהו שמבקשים אז שיהי' ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו. ועוד, דמכיון שהם אבותינו, א"כ למה צריכים לבקשה מיוחדת שיהי' ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עמם, הרי כל עניני האבות נמשכים מעצמם אל הבנים, וכדאיאתא בתניא⁵ שיש ענינים שהם ירושה לנו מאבותינו, והרי היורש יורש הכל⁶.

ולהבין כל זה, מקדים בהמאמר מ"ש⁷ למה יאמרו הגוים אי' אלקיהם ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, דלכאורה אינו מובן מהי התשובה ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה על השאלה אי' אלקיהם. אך הענין יובן בהקדם ביאור שאלת הגוים אי' אלקיהם, דהגוים בכלל וכן הגוי אשר בקרבך⁸ דהיינו הנפש הבהמית והיצר הרע אומרים לישראל אי' אלקיכם, היינו דבשלמא אצל האבות ראו המשכת אלקות בגלוי, דהאבות הן הן המרכבה⁹, והמשיכו אלקות ע"י המדות שלהם, אברהם אוהבי¹⁰ ע"י מדת האהבה והחסד, וכן יצחק ע"י מדת היראה ופחד כמ"ש¹¹ ופחד יצחק, ויעקב ע"י מדת האמת¹² שלו¹³. דענין זה שע"י המדות והשכל אפשר להגיע למדריגות נעלות בהשגת אלקות, הוא דבר שגם הגוים מבינים אותו ואפילו הגוי אשר בקרבך. משא"כ בזמן שלאחר מתן תורה, הנה אז עיקר העבודה היא בענין המעשה. והיינו גם בזמן הבית, שאז הי' ענין בית המקדש שתוכנו הוא

1) מלכים-א ח, נו.	2. המשך תער"ב ח"א פפ"ז (ע' קסד-ח).
2) סה"מ תרנ"ח בתחלתו. וראה גם ד"ה זה במאמרי אדה"ז הקצרים ע' קלב ואילך. תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' שח ואילך).	3) אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ב ע' שפכ. ובכ"מ.
3) אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ב ע' שפכ. ובכ"מ.	4) קהלת ג, יא.
4) קהלת ג, יא.	5) פי"ח. ועוד.
5) פי"ח. ועוד.	6) ראה עירובין ע, ב.
6) ראה עירובין ע, ב.	7) תהלים קטו, ב"ג. וראה גם דרושים שבהערה
7) תהלים קטו, ב"ג. וראה גם דרושים שבהערה	8) לקו"ת תבוא מב, ב. אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ז ע' עד. וש"נ.
8) לקו"ת תבוא מב, ב. אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ז ע' עד. וש"נ.	9) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנו, ב. תניא פכ"ג (כח, ב). רפל"ד.
9) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנו, ב. תניא פכ"ג (כח, ב). רפל"ד.	10) ישעי' מא, ח.
10) ישעי' מא, ח.	11) ויצא לא, מב.
11) ויצא לא, מב.	12) ראה מיכה ז, כ.
12) ראה מיכה ז, כ.	13) ראה אגה"ק ס"ו. לקו"ת מטות פג, סע"ג.
13) ראה אגה"ק ס"ו. לקו"ת מטות פג, סע"ג.	ועוד.

כמ"ש¹⁴ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ע"י הי"ג וט"ו דברים גשמיים דוקא¹⁵, כמבואר במ"א בארוכה¹⁶. דע"ז באה הבקשה יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, דבפשטות נאמר פסוק זה ע"י שלמה בזמן בנין הבית. ובפרטיות יותר הוא בזמן הגלות, דאז עיקר העבודה הוא במעשה דוקא¹⁷. דבזמן הבית הי' ג"כ ענין העבודה בבחי' המוחין והמדות, וכמבואר במ"א¹⁸ שבזמן הבית הי' גילוי המוחין שלמעלה כו', משא"כ בזמן הגלות עיקר העבודה הוא במעשה דוקא. וכידוע שעיקר עבודת האדם בזמן הזה הוא בז' המדות דוקא [דלפיכך בזמן הזה אפשר להיות כיבוש ארץ ז' עממין דוקא ולא ארץ ג' אומות, ורק לעתיד לבוא יהי' כיבוש ארץ ג' האומות כי אז יהי' בירור המוחין כו' (כמבואר בארוכה בד"ה אל תצר לאדמו"ר האמצעי¹⁹)], והרי עיקר פעולת המדות היא בספירת המלכות המקבלת מהם, שענינה הוא ענין המעשה. וזהו תוכן טענת הגוים אי' אלקיהם, אי' הוא ענין המשכת האלקות בענין המעשה שבישראל כמו שהי' אצל האבות.

והנה המענה על זה הוא ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה. דהנה לכאורה אינו מובן מה שאומרים להם ואלקינו בשמים, הרי זהו מה שהגוים עצמם אומרים כידוע²⁰ שטענת הגוים היא שהקב"ה הוא בשמים, רם על כל גוים ה' על השמים כבודו²¹, ואינו נמשך בארץ. אלא זהו תוכן התשובה, דאלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, היינו דאלקות נמשך בשמים ובעשי' בשוה, וטעם הדבר הוא משום שהיחס דאלקות ועולמות אינו באופן דעילה ועלול ח"ו כטעות החוקרים, דאז יש מעלה בעלול העליון על העלול התחתון, בשמים על הארץ, אלא התהוות הכל, השמים והארץ, היא באופן דיש מאין ואפס המוחלט, בבחי' אין ערוך, ומטעם זה הנה א"ס ב"ה אינו בערך לשמים וארץ בשוה. וזהו ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, דאלקינו (אלוקה שלנו) הוא למעלה מגדדי שמים וארץ בשוה, ולפיכך נמשך בשוה בשמים וגם בעשי', ואדרבה, המשכתו בעשי' היא באופן דחפץ, פנימיות הרצון²². וזהו המענה אל הגוים, דמכיון שא"ס ב"ה הוא למעלה מעלה גם מענין המוחין וגם מענין המעשה, לפיכך אפשר שתהי' המשכת האלקות גם במעשה ובעשי'.

והנה זה שלאחרי מתן תורה המעשה הוא העיקר²³, הנה לא זו בלבד שאין זה ענין של חסרון ח"ו (כי המשכת האלקות אפשר להיות גם במעשה כנ"ל), אלא

(14 תרומה כה, ה.
 (15 ראה לקו"ש חכ"א ע' 153. וש"נ.
 (16 ראה סה"מ תשי" ע' 114 ואילך. לקו"ש שם. וש"נ.
 (17 ראה אגה"ק ס"ט. אגרות-קודש אדמו"ר הזקן ח"א קה"ת, תשי"מ. תשמ"ז ע' קנא"ב. לקו"ש חט"ז ע' 41. וש"נ.
 (18 ראה גם תו"א בראשית ו, א"ב. ובכ"מ.
 (19 מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' ד ואילך.
 (20 ראה בכ"ז ספר הערכים – חב"ד (כרך ב) ערך אוה"ע ס"ג (ע' רעח ואילך). וש"נ.
 (21 תהלים קיג, ד. וראה דרושים שבעה ערה 7. ספר הערכים שם.
 (22 ראה תו"א וארא נט, ג. ועוד.
 (23 אבות פ"א מ"ז.

יתר על כן דירידה זו היא לצורך עלי', וכמבואר בכמה מקומות²⁴ דאדרבה, המצוות שעשו האבות ריחות היו, אבל אנו שמן תורק שמך²⁵, דהמצוות שלנו במעשה בפועל הנה הם דוקא ממשיכים את העצם, השמן עצמו (וכמבואר בענין שמיני עצרת ששמיני הוא לשון שומן ותמצית (עסענין)²⁶, היינו עצם הדבר²⁷), ואת השמן עצמו מריקים כולו מכלי אל כלי. וטעם הדבר הוא, משום שעיקר הכוונה שלמעלה היא שתהי' המשכת העצם בתחתונים דוקא, במעשה בפועל.

וביאור הענין בעומק יותר, הנה הטענה אי' אלקיהם יש לפרשה לא רק על כללות ענין המשכת האלקות ע"י עשי' גשמית, אלא על גילוי האלקות שע"י עשי' גשמית, דהגם שהמשכת האלקות והעצם היא דוקא לאחרי מתן תורה, לאחרי ביטול הגזירה²⁸, מ"מ טענת הגוים (והגוי אשר בקרבך) היא שאין רואים בגילוי ענין המשכת האלקות במעשה כמו שראו אצל האבות. כי האלקות שבעשי' הוא בהעלם, ועד"ז בכללות העבודה בזמן הגלות אין רואים את האלקות שבזה. דבשלמא בענין המוחין הנה גם אומות העולם (והגוי אשר בקרבך) מבינים שאפשר להיות עי"ז השגת אלקות, וכמבואר בתו"א²⁹ שגם באומות העולם היו חכמים גדולים שעסקו במושכלות וכו' והי' להם השגה באלקות. ובכללות הי' ענין זה בגילוי אצל האבות, שהיתה אצלם העבודה בהשגת אלקות ובמדות שבלב ובמסירות נפש ברצוא ושוב, ולכן הי' בגילוי לעיני כל ועד שאמרו לאברהם נשיא אלקים אתה בתוכנו גוי³⁰. משא"כ עתה בזמן הגלות וההעלם והסתר על עבודת המוחין, הנה ע"ז באה טענת הגוים אי' אלקיהם.

וביאור הענין בעבודת האדם, דהנה בעבודת האדם אפשר שהגם שיתבונן במוח שבראש בעינינו אלקות, מ"מ אין זה פועל פעולתו בהאדם. וצריך שיקשר עצמו לאלקות, לקשר הענין אליו (צוטרָאָגן דעם ענין צו זיך), ער שירגיש בלבו שהי' לו רצון וחשק לאלקות. וזה הי' החידוש דהאבות, דג' האבות הן כנגד ג' המוחין³¹, אברהם חכמה (כנודע³² מענין אב רם שכל הנעלם מכל רעיון) יצחק בינה ויעקב דעת, ומזה נמשך אצלם בשלימות גם בענין המדות, ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה³³, בחי' רצוא ושוב, ענין המסירות נפש וכו'. ועי"ז הי' גילוי האלקות שבהם

ע' 41). וש"נ. ד"ה ביום השמיני שלח תשמ"א רפ"ט (סה"מ סוכות-שמח"ת ריש ע' תכו). וש"נ. 27) ראה סה"מ תרנ"ט ע' קכז"ח. ובכ"מ. 28) ראה תנחומא וארא טו. שמור"ר פ"ב, ג. 29) תולדות יט, ריש ע"ג. 30) חיי שרה כג, ו. 31) אוה"ת לך לך תרצ, ב. ובכ"מ. 32) תו"א ר"פ לך לך. ובכ"מ.

24) ראה גם ד"ה וכל העם רואים תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קסד ואילך). 25) שהש"ר פ"א, ג (א). וראה לקו"ש ח"ח ע' 58 ואילך. 26) לקו"א להה"מ (הוצאת קה"ת) סימן רב (סה, סע"ב). או"ת להה"מ צה, ב (בהוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סוף סימן שסה). אוה"ת דרושים לשמע"צ ע' א'תתיז ואילך. המשך תער"ב ח"א ע' תלה. רד"ה ביום השמע"צ תרצ"ו (סה"מ תרצ"ו

בשלימות. אמנם בזמן שלאחרי זה, ובפרט בזמן הגלות, הנה המעשה הוא העיקר, היינו דעיקר הכוונה ועיקר הפעולה ועיקר ההצלחה הוא בענין המעשה דוקא, משא"כ בענין הכוונה במוחין ומדות הנה ע"ז יש מניעות ועיכובים והעלמות והסתרים.

והמענה על טענה זו הוא, דאלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, היינו דמכיון שאצלו ית' הנה שמים ועשי' שוים כנ"ל, לפיכך, לא רק המשכת האלקות בכלל היא בעשי' דוקא, אלא גם הגילוי אינו דוקא בשמים וברוחניות, אלא אפשר להיות גם במעשה בפועל. וזהו ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, דמכיון שאלקינו הוא מובדל שלא בערך משמים וארץ בשוה, לפיכך הנה אותו ענין שבשמים (אלקינו בשמים), בחי' הגילוי, נמשך בכל אשר חפץ עשה, דגם בעשי' בפועל ישנו ענין הגילויים.

וזהו יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו אל יעזבנו ואל יטשנו, דתוכן הבקשה הוא, דהגם שבזמן הזה הנה העבודה היא באופן שהמעשה הוא העיקר, ולכאורה ענין הכוונה והמוחין ומדות הוא בהעלם, מ"מ יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, שיהי' גם אצלנו גילוי האלקות כמו שהי' אצל האבות שהן הן המרכבה.

ויהי רצון שענין זה יומשך גם ברשות הרבים טורי דפרודא שהם עולמות ביי"ע, ועד שיומשך לעולם העשי' הגשמי, עד שיראו בגלוי הענין דיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, היינו שתהי' ניכרת בגלוי מעלת ישראל וגילוי האלקות שבהם, דענין זה יהי' ניכר גם לעיני העמים, וכמ"ש לפני התפילה דיהי ה' אלקינו עמנו גוי, וגם אל הנכרי גוי³⁴, דענינו של בית המקדש הוא שיהי' בגלוי גם לעיני העמים. ובגלוי יהי' זה לעתיד לבוא כאשר יראו בגלוי את ענין הבחירה שלמעלה בישראל, דאתה בחרתנו מכל העמים, דעיקר ענין הבחירה הוא כגוף הגשמי דוקא (כדאיאת בתניא³⁵), וכזה גופא ישנה גם מעלת הגילויים. דזהו מה שלעתיד לבוא יהי' גילוי תורתו של משיח³⁶, ענין התורה, ובאופן של ראי' ³⁷, היינו ראי' בעיני בשר ממש, וכנודע שאפשר שיהי' ענין הראי' גם בעיני השכל, אבל לעתיד לבוא תהי' מעלת הראי' בעיני בשר דוקא. ואז תהי' דירה לו ית' בתחתונים, ונגלה כבוד ה'³⁸, דירה לו ית' בתחתונים, עד שיהי' זה בגלוי גם לעיני בשר.

36) ראה לקו"ת צו יז, א"ב. שער האמונה (לאדהאמ"צ) פנ"ו (פט, א) ואילך. סה"מ תרח"ץ ס"ע רואילך. וש"נ. רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב.
37) ראה דרושים שבהערה הקודמת. ובכ"מ.
38) ישעי' מ, ה.

33) לך לך יב, ט. וראה סה"מ תרנ"ח שם. סד"ה זה תרפ"ה (סה"מ תרפ"ה ע' שכא"ב).
34) מלכים"א שם, מא.
35) פמ"ט.

בס"ד. ט"ו תמוז ה'תשמ"ו

הנחה בלתי מוגה

יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו¹, ומדייק בזה בעל השמחה והגאולה די"ב-י"ג תמוז במאמרו מש"פ נשא תרפ"ה² (שנדפס ויצא לאור לי"ב תמוז³ שנה זו), דצריך להבין מהו ענין בקשה זו בכלל, שאנו מבקשים דיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו. דהנה אמרו רז"ל⁴ אין קורין אבות אלא לשלשה, דמזה מובן, שהכוונה בלשון אבותינו שבפסוק זה היא (לכל לראש) לשלשת האבות, אברהם יצחק ויעקב, והראשון בין שלשת האבות הי' אברהם, ולא רק הראשון בזמן אלא גם הראשון במעלה, דכתיב בי⁵ אחד הי' אברהם, כולל בענין המסירות נפש שהוא ענין העקידה⁶. וא"כ יפלא ביותר איך כל אחד ואחד מישראל יבקש בקשה כזו דיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו. וביותר יפלא הדבר, דאמירת בקשה זו היא חלק מתפילתו של כ"א מישראל⁷ [והגם שבקשה זו אומרים אחרי התפילה (תפילת י"ח), אבל בכל זאת גם זה שייך לתפילה והוא לפני התחלת העבודה בלימוד התורה והעסק עם עניני העולם], דכל המתפלל מובטח לו שתתקבל תפילתו⁸, דנוסף לזה שענין הבטחון בכלל הוא יסוד באמונתנו ותורתנו⁹, הנה עוד זאת שהבטחון בנדון דידן הוא לא רק בטחון סתם שיהי' טוב מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה¹⁰, אלא שזה קשור עם ענין התפילה, שיסודה הוא בנוסח שתיקנו אנשי כנסת הגדולה או בנוסח פסוקי התורה, כמו פסוק זה שבתורה יהי ה' אלקינו גוי, וא"כ הבטחון והוודאות גדולים יותר, שהכל יקויים בפועל. וא"כ צריך להבין, איך אפשר לומר שיקויים ענין זה בכל אחד ואחד מישראל, שיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבות העולם, דהיינו לכל לראש אברהם יצחק ויעקב, כולל אברהם הראשון שבאבות.

וממשיך בהמאמר, ולהבין זה יש להקדים תחילה מ"ש¹¹ למה יאמרו הגוים איך אלקיהם, ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה. פירוש, שבני ישראל אינם

(1) מלכ"ס-א ח, נז.

(2) סה"מ תרפ"ה ע' שח ואילך. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' קלב ואילך. סה"מ תרנ"ח בתחלתו.

(3) להעיר, שהשיחה שאמרו בעל הגאולה די"ב תמוז בג' תמוז תרפ"ז מתחילה ג"כ בפסוק זה – יהי ה'א עמנו גוי (סה"ש תרפ"ז ע' 169. סה"מ תרפ"ז ס"ע קצה"ו. קונטרסים ח"א קעה, ב. לקו"ד ח"ד תרצא, ב). המו"ל.

(4) ברכות טז, ב.

(5) יחזקאל לג, כז.

(6) ראה סה"מ תרע"ח ע' רפג. תרפ"ח ע' קב. לקו"ש ח"כ ע' 73 ואילך.

(7) לפני שיר של יום.

(8) ראה ויק"ר פ"ה, ה.

(9) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 95 ואילך, ובהנסמן שם. ובכ"מ.

(10) נוסח ברכה שלישית דברכת המזון.

(11) תהלים קטו, ב-ג.

מתפעלים מאמירת הגויים אי' אלקיהם, אף שאין הם גוים סתם אלא גוים כאלה שהתורה מתעסקת עמם ומדברת אודותם, והרי ישנו כלל בתורה אשר לא בשופטני עסקינן¹², ובפרט ע"פ הפירוש הב' בפסוק (המובא בהמשך המאמר¹³) שהכוונה היא לגוי אשר בקרבך של כ"א מישראל, א-ל זר אשר בקרבך¹⁴. ובכל זאת אינו מתפעל מזה. ותוכן טענת הגוים (והגוי אשר בקרבך) הוא אי' הוא אלקיהם, כמ"ש¹⁵ רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, דטענתם היא¹⁶ אשר עזב ה' את הארץ¹⁷ ועל השמים כבודו, והיינו דענין המשכת אלקות אפשר להיות ע"י עבודה רוחנית, משא"כ ע"י עבודה גשמית אי אפשר להיות לפי טענתם המשכת אלקות. וזהו מה שאומרים אי' אלקיהם, דבשלמא ע"י עבודה רוחנית הרי הם מבינים ומודים שאפשר להתקשר ולהתחבר עם ענין רוחני, עד לאלקות, רוחניות שברוחניות, אבל ע"י מצוות גשמיות ועבודה גשמית (עד שאפילו מצוות התלויות במוח ובלב צריכים לעשותם באופן שיעשה רושם בלב הגשמי ובמוח הגשמי, כמבואר בכמה מקומות בדרושי בעל השמחה והגאולה¹⁸), הרי הם טוענים שעזב ה' את הארץ, אי' אלקיהם.

ועפ"ז (דטענה זו יש לה מקום בשכל, כמבואר בארוכה במאמר) יש לשאול על העבודה שלנו ביחס לעבודת האבות, דבשלמא האבות שעבודתם היתה עבודה רוחנית, לכן הי' ביכולתם להתחבר ולהתקשר עם ה' אלקינו, רוחניות שברוחניות, וכמבואר בכמה מקומות¹⁹, שהאבות היו לפני מתן תורה, דאז הרי כמה מהמצוות אי אפשר הי' לקיימן בגשמיות, כמו המצוות שהן זכר ליציאת מצרים שבזמן האבות לא הי' שייך קיומן בגשמיות מכיון שהי' זה לפני גלות מצרים ויציאת מצרים ומתן תורה. ולכן היתה עבודתם במצוות אלו רק ברוחניות, כדאייתא בזהר²⁰ לגבי המקלות דיעקב שהם ע"ד מצות תפילין (שהיא זכר ליציאת מצרים), ועד"ז מובן גם בשאר המצוות כגון דא. ומכיון שעבודתם היתה ברוחניות, לכן ע"י עבודה רוחנית המשיכו אלקות, רוחניות שברוחניות. אבל עבודת בני"י לאחר מתן תורה שהיא עבודה גשמית, איך ממשיכים על ידה אלקות. וביותר יפלא לפי זה מה שאומרים יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו.

18) ראה סה"מ קונטרסים ח"א צז, א. רסז, ב.
ח"ב רצ, ב ואילך. תרצ"ז ע' 215. שם ע' 254.
ע' 282 (תש"י ע' 224). הי"ש"ת ס"ע 112 ואילך.
תש"ד ע' 214. שם ע' 243. ועוד.

19) ראה ד"ה וכל העם תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קסד ואילך). תש"ו (סה"מ תש"ו ע' 94 ואילך). ובכ"מ.

20) זח"א קסב, א.

12) ראה ב"ק פח, א. וש"נ.

13) סה"מ תרפ"ה שם (ס"ע שח ואילך).

14) ראה שבת קה, סע"ב.

15) תהלים קיג, ד.

16) סה"מ שם ע' שיט ואילך. וראה בכ"ז ספר הערכים – חב"ד (כרך ב) ערך אוה"ע ס"ג (ע' רעה ואילך).

17) יחזקאל ח, יב. ט, ט.

והנה המענה על טענת הגוים הוא ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה. ומדייק בזה במאמר שם²¹, מהו המענה ואלקינו בשמים כו', ואדרבה, זהו הטענה דאמות העולם עצמם, דאמות העולם אומרים על השמים כבודו. ונמצא, שמענה זה הוא לכאורה חיזוק לטענתם אשר על השמים כבודו, שאלקות שייך וקשור לרוחניות ושמים, וזהו ענין ואלקינו בשמים, שהקשר עם אלקות בכלל, וכפרט באופן דאלקינו, כחנו וחיותנו²², הוא דוקא בשמים, ע"י עבודה רוחנית, ולא ע"י גשמיות וארץ. אך הענין הוא²³, דאנו משיבים על טענת הגוים ואלקינו בשמים כל אשר חפץ עשה, שהקירוב דאלקות נעשה בין ע"י עבודה רוחנית כמוח ולב (ואלקינו בשמים) ובין ע"י מצוות מעשיות (כל אשר חפץ עשה) בשוה ממש. ויתירה מזו, דע"י העבודה הרוחנית מגיעים רק בבחי' אלקינו, משא"כ ע"י מצוות מעשיות בדברים גשמיים נמשך ענין חפץ ה' שלמעלה הרבה מבחי' אלקינו. וזהו דעיקר הדיוק בהמענה הוא במ"ש כל אשר חפץ עשה דוקא, דקאי על העבודה בקיום מצוות מעשיות דוקא, וכידוע דשרש העשי' [עד לעולם העשי', עולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו] הוא מבחי' חפץ ורצון ה'²⁴.

ועד"ז יובן ג"כ מה שע"י המצוות שלאחרי מתן תורה יכולים להמשיך אלקות גם בעבודה גשמית. דהנה בזמן האבות היתה העבודה באופן רוחני (כנ"ל), והקשר עם אלקות הי' אפשר להיות רק ע"י עבודה רוחנית, משום שאז היתה הגזירה²⁵ דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, ולכן הקשר עם אלקות (עליונים) לא הי' יכול להיות ע"י גשמיות (תחתונים). אך בשעת מתן תורה נתחדש ביטול הגזירה הנ"ל, והי' ענין עליונים ירדו למטה ואני המתחיל וירד ה' על הר סיני²⁶. ואז ניתן הכח שגם ע"י מצוות גשמיות יגיעו לתכלית ההתקשרות וההתחברות באלקות. וטעם הדבר הוא, משום שקיום המצוות הגשמיות לאחרי מתן תורה הוא באופן דמצווה ועושה²⁷, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, והקב"ה נותן התורה ומצוה המצוות נותן כח להגיע על ידן אל הדרגא הכי נעלית באלקות. דנותן התורה ומצוה המצוות הוא בחי' בורא שלמעלה שלא בערך מהנברא, ונמצא שאחר מתן תורה יש לנברא לא כח עצמו אלא כח הבורא. ויתר על כן, דגם התואר בורא מורה על דרגא תחתונה באלקות כמאמר²⁸ לא זהו עיקר האלקות מה שעולמות מתהווים ממנו, דבחי' נותן התורה ומצוה המצוות הוא למעלה שלא בערך מדרגא זו, ויתר

21) סה"מ תרפ"ה שם (ע' שח).

22) ראה לקו"ת שלח מ, ג. בלק עג, רע"ג. ר"פ ראה. אוה"ת יתרו (כרך ח) ע' ג"ח. ובכ"מ.

23) סה"מ תרפ"ה שם ס"ע שכ ואילך.

24) ראה גם לקו"ת שלח מ, ג. ובכ"מ.

25) ראה תנחומא וראא טו. שמור"ר פ"ב, ג.

26) יתרו יט, כ.

27) קידושין לא, א. וראה לקו"ת חט"ז ע' 212 ואילך. וש"נ.

28) תו"א מג"א צט, א. לקו"ת שה"ש ח, א. אוה"ת יתרו ע' תתמב. סה"מ תשי"א ע' 144. ועוד.

מהאין ערוך דאצילות לגבי הבריאה, ובפרט שמקור התורה ושרשה הוא בעצמותו ומהותו ית'. ונמצא, שהכח שישנו לאחר מתן תורה לפעול בדברים גשמיים הוא למעלה משורש הנבראים, ולמעלה משורש כל ההשתלשלות וכל ההתהוות, מבחי' חפץ הוי', ולפיכך ביכולת הנברא להתחבר עם אלקות ע"י מצוות גשמיות.

ובזה יובן איך אפשר לבקש ולהתפלל יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, אף שעבודת האבות היתה עבודה רוחנית ועבודה דמסירות נפש וכו'. כי מכיון שעבודתם היתה לפני מתן תורה, הנה הגם שהגיעו לדרגות נעלות ביותר, מ"מ הרי זה הכל עד שורש הנבראים. משא"כ לאחרית מתן תורה ישנו הכח מבחי' בורא ולמעלה מזה. וא"כ אפשר לבקש שיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, עד שתהי' גם המעלה הכי נעלית דאבותינו, דהאבות הן הן המרכבה²⁹, וכמבואר בתניא³⁰ שלא נעשו מרכבה רק לרצון העליון כל ימיהם. וענין זה אפשר להיות גם עמנו, כי ע"י הכח דאני המתחיל אפשר להגיע גם למעלה מבחי' מרכבה העליונה ולמעלה משורש המרכבה.

ויש להוסיף בזה ב' נקודות [שצריך עיון אמאי לא נתבארו בפירוש במאמר זה, אבל תוכנם מובן ומבואר בכמה מקומות בחסידות]. דע"פ המבואר לעיל מובן שרק במתן תורה ניתן הכח (ע"י אני המתחיל) להמשיך אלקות גם ע"י דברים גשמיים, משא"כ בזמן האבות לא היו יכולים להמשיך אלקות ע"י דברים הגשמיים. אך ישנו בזה עוד עילוי³¹, שע"י מתן תורה משנים גם את החפצא, וכמבואר בכמה מקומות³² דלפני מתן תורה הרי אפילו כשעשו האבות מצוות עם דברים גשמיים (כמו יעקב עם המקלות או אברהם בהכנסת אורחים או נתינת הצדקה וכיו"ב), הנה ע"י קיום המצוה לא נשארה קדושה בדבר הגשמי. דאף שהעבודה בפועל קשורה לכאורה עם דברים גשמיים, מ"מ עיקרה היא עבודה רוחנית, ולכן לא נשארה קדושה בהחפץ לאחר קיום המצוה, דלאחרי מעשה המצוה הרי זה חפץ שאין בו קדושה כלל, ואינו לא חפץ של קדושה ולא חפץ של מצוה וכיו"ב³³. משא"כ לאחרית מתן תורה הנה ע"י קיום המצוות בדברים גשמיים פועלים שינוי בדבר הגשמי, שנעשה כלי לרוחניות שבתוכו. ויש לומר דהכוונה כמה שמשנה את החפצא היינו שמחבר את הניצוץ קדושה שבו עם אלקות. ומזה נמצא שע"י המצוות נמשכת אל האדם המעלה שבניצוצי קדושה אשר בדברים גשמיים. והעילוי שבזה הוא דניצוצי קדושה אלו הם עליונים יותר מהניצוצות שבעבודה רוחנית, שהרי כל הגבוה גבוה יותר יורד למטה

32) ראה בכ"ז לקו"ש חט"ז ע' 213 ואילך. וש"נ.

33) ראה לקו"ש ח"י"ב ע' 135 ואילך, ובהנסמן שם.

29) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. זח"ג רנו, ב. 30) פכ"ג (כח, ב). רפל"ד.

31) ראה בכ"ז גם ד"ה כי ישאלך די"ג ניסן (סה"מ פסח ח"א ע' רסט ואילך).

מטה יותר³⁴. ונמצא שיש כאן מעלה נוספת בהעבודה שלאחרי מתן תורה על העבודה הרוחנית דמרכבה שלפני מתן תורה. ואפילו העבודות שעשו האבות בגשמיית, הרי מכיון שהפעולה בדבר הגשמי בהעבודה דהאבות היתה רק לפי שעה, הרי אין הכרח שנוטלים ומבררים ומזככים את הניצוץ האלקי שבדבר הגשמי (ואדרבה, משמע בכמה מקומות להיפך), וא"כ לא הגיעה להם המעלה שבניצוצות אלו. משא"כ לאחר מתן תורה, כשע"י קיום המצוות מבררים את הניצוצות שבדברים גשמיים, מגיעה לנו גם המעלה שבניצוצות אלו.

והנה כשם שישנו חילוק בין עבודת האבות לעבודה שלנו בנוגע לחפצים שנעשו בהם המצוות, עד"ז יש לומר שיש חילוק בין עבודת האבות להעבודה שלנו גם בעבודה שבדברי הרשות. דהנה כתיב³⁵ כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, ומבואר בכתבי האריז"ל³⁶ דהכוונה היא למוצא פי הוי' שבלחם, והיינו הניצוץ האלקי שבמאכל. והנה אכילת לחם (וכיו"ב) היתה גם לפני מתן תורה, והיינו שנטלו אז את הניצוצות שבמאכל ונעשו דם ובשר כבשרו ועל ידם יחי' האדם. אמנם יש לומר שלפני מתן תורה נשארו הניצוצות במצב כזה שלא נשתנה מהותם. משא"כ לאחר מתן תורה, הרי ע"י הברכה לפני ואחרי האכילה הקשורה עם שיעור של אכילה, הרי זה משנה את מהות הלחם וכו' שכל ענינו נהי' מה שאני נבראתי לשמש את קוני³⁷.

ועוד נקודה בדבר. דהנה מבואר בהדרושים³⁸ המבארים ענין הבירורים, שענין בירור הניצוצות הוא עד"מ כמו צירוף כסף וזהב מהסיגים ובירור אוכל מתוך הפסולת. דלפני הבירור האוכל (או הזהב וכיו"ב) והפסולת (הסיגים) מעורבים זה בזה. ונמצא, דלפני הבירור הנה אף שהזהב (או האוכל) אינו בטוהרתו (שהוא מעורב עם סיגים), מ"מ לאידך גיסא גם הסיגים והפסולת אינם בתכלית הירידה מכיון שהם מעורבים עם הזהב וכו'. משא"כ לאחר הבירור, הנה כשם שבזהב וכיו"ב נפעל עילוי ע"י הבירור, הרי בהפסולת נפעל להיפך שנעשה ירידה. ומזה יובן גם בנמשל, דע"י בירור ניצוצי קדושה שבדברים גשמיים, הנה בניצוץ הקדושה נפעלת עלי', משא"כ בהסיגים והפסולת ישנה ירידה ונפילה למטה ביותר. ולפי זה מובן שישנה עוד מעלה נוספת במצוות שלאחרי מתן תורה על המצוות שלפני מתן תורה. דהנה נת"ל שלפני מתן תורה הי' קיום המצוות עם הדברים הגשמיים באופן שהניצוץ לא נתברר מהם (עכ"פ בקביעות), וכיון שהפסולת היתה מעורבת עם הניצוץ, הרי אין זה

יזהכ"פ פ"א. ספר הליקוטים להאריז"ל בתחלתו.

37) משנה וברייתא סוף קידושין.

38) ראה ד"ה לך לך תרס"ו (המשך תרס"ו ע' שפח ואילך). ד"ה וידבר גו' חוקת העת"ר (המשך

תער"ב ח"ב ע' אימה ואילך). ובכ"מ.

34) ראה הנסמן בס' המפתחות לספרי אדה"ז ערך כל הגבוה כו'. שערי אורה שם נח, א ואילך.

סה, א ואילך. ועוד.

35) עקב ח, ג.

36) ל"ת להאריז"ל עה"פ. פע"ח שער (כו)

תחתון שאין למטה ממנו, ובמילא אין בזה כל כך מעלת כל הגבוה יותר שירד למטה יותר. משא"כ לאחרית מתן תורה, כשמוציאים ומבררים את הניצוץ קדושה מהדברים הגשמיים, שעוסקים גם עם בחי' הפסולת והסיגים שנשארים לאחרית הבירור, שזהו תחתון שאין למטה ממנו, שאין בו טוב וקדושה כלל, הרי בו נמצא ניצוץ ממוקם עליון ביותר וביותר, כי כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר. וע"י קיום המצוות הרי הוא מקבל גם מניצוץ גבוה כזה.

והנה כמו שנת"ל שכללות החידוש דמתן תורה ישנו הן במעשה המצוות בכלל והן בעבודה בדברי הרשות, עד"ז יובן גם בענין זה. דנוסף למה שנת"ל שע"י העבודה שבדברי הרשות לפני מתן תורה לא שינו את החפצא בדברי הרשות, משא"כ לאחרית מתן תורה משנים את החפצא, הנה עוד זאת (ע"ד בנוגע למצוות), דלפני מתן תורה הרי מכיון שבדברי הרשות היו במצב כזה שלא נתבררו מהם הניצוץ, א"כ הרי גם הפסולת היתה נעלית יותר מכיון שהיתה מעורבת עם הניצוץ, משא"כ לאחרית מתן תורה שבדברי הרשות הם במצב זה שמבררים מהם את הניצוץ, הרי הפסולת שבו כמו שהיא בפני עצמה היא למטה מטה יותר, שמזה מובן שיש בו גם העילוי דכל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה ביותר. ונמצא, שע"י האכילה האדם מקבל גם מהפסולת בפני עצמה, שיש בה המעלה הנ"ל דכל הגבוה יותר יורד למטה יותר. ויש לומר דזהו מה שלפני מתן תורה לא הי' (לא רק ענין מצוות עשה, אלא) גם ענין מצוות לא תעשה [חוץ מז' מצוות בני נח^{38*}], וטעם הדבר הוא משום שלפני מתן תורה לא ביררו את הניצוץ, ובמילא הדבר הגשמי לא הי' תחתון שאין תחתון למטה ממנו, ולכן לא נאסר.

אמנם לפי כל זה דורש ביאור לאיך גיסא, מדוע אנו צריכים לבקשה דיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, דאדרבא איפכא מסתברא, שדוקא עמנו יהי' ה' אלקינו, מכיון שאנו נמצאים לאחרית מתן תורה ויש לנו כל המעלות הנ"ל שלא היו אצל האבות, וכדאיתא בסיום המאמר שם³⁹, דלכאורה צריך להבין הלא באמת כן הוא שאין הפרש כלל (בין עבודתנו לעבודת האבות, בין מצוות מעשיות לעבודה רוחנית) כנ"ל, ואדרבה בקיום התורה ומצוות שניתנו במתן תורה מגיעים עוד למעלה יותר [וחידוש זה, שלכאורה עמנו הוא למעלה מאבותינו, איז א געשמאקער ענין], ומה הבקשה על זה.

ומבאר בזה³⁹, דהנה הגם שהעבודה בדברים גשמיים שלאחרי מתן תורה היא נעלית יותר מעבודת האבות, מ"מ ענין זה הוא בהעלם. דע"י העבודה לאחרית מתן תורה לוקחים את עצמותו ומהותו ית', אבל בענין הגילויים אין זה כמו

³⁹ סה"מ תרפ"ה שם ע' שכא. וראה גם סה"מ תרנ"ח שם ע' ד.

^{38*} ראה סנהדרין נו, ב. רמב"ם הל' מלכים פ"ט ה"א.

שהי' אצל האבות, שאין הענינים בגילוי. וזהו תוכן הבקשה יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו, דכשם שאצל אבותינו הי' ענין גילוי אלקות, בחי' הוי' לשון הי' הוה ויהי⁴⁰, שזהו בגדרי הזמן (בגילוי). ועוד יותר אלקינו, כחנו וחיותנו, הנה ע"ז היא הבקשה שכן יהי' גם עמנו, דגם לשון עמנו מורה על הגילוי, היינו שענין זה אינו רק בידיעה, אלא שנמצא עמנו, בסמיכות ממש עמנו, באופן שמרגישים שנמצא עמנו, שזהו שלא בערך לגמרי. ודוגמא לדבר בעבודת האדם, דהנה כל אדם מישראל הוא מאמין באמונה שלימה, ויתירה מזו, שרצונו האמיתי והפנימי הוא לקיים רצון קונו ולשמש את קונו בכל רגע ורגע (כפסק הרמב"ם⁴¹), בכל מעשיך ובכל דרכיך. אבל אעפ"כ, מי שלא ידע מאי קאמר, הנה אי אפשר לומר שאצלו ענין זה הוא באופן גלוי, באופן דיהי ה' אלקינו עמנו, שאלקות הוא כחו וחיותו, שהרי אינו מרגיש שאלקות הוא כחו וחיותו, ואינו מרגיש שהוא מאמין באמונה שלימה שהקב"ה הוא בורא העולם ומנהיגו כמ"ש⁴² בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, ויתירה מזו, שגם שם הוי' מהוה את העולם. ועד"ז הוא בכללות בנוגע לעבודה בדברים גשמיים, שלכאורה אין שייך בזה ענין גילוי אלקות באופן דיהי ה' אלקינו עמנו. וע"ז היא הבקשה שיהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו.

וזזהו יהי ה' אלקינו עמנו כאשר הי' עם אבותינו. דבכלל הנה אף שכל הענינים ישנם בישראל למטה, ובתכלית התוקף, מ"מ אין הם בגלוי, מכיון שהם נמשכים ויורדים ע"י שם הוי', ע"י הצמצום דיו"ד שבשם הוי', ולמטה מזה, ואח"כ ע"י המגן דשם אלקים, עד שכשנמשכים עמנו הם בהעלם. וע"ז היא הבקשה והתפילה, שנוסף לזה שישנם כל הענינים עם כל התוקף (וואָס מ'האַט די אַלע ענינים מיט די גאַנצע בעה"ב'שקייט) כביכול, ולא רק באופן דכביכול אלא באמיתית הענינים, הנה נוסף לזה שיהי' זה בגילוי, באופן דיהי, כדאיתא בגמרא דלשון יהי מורה על תוקף והעדר השינוי, בהווייתו יהא⁴³. וענין זה נמשך בגלוי בשם הוי', ואח"כ נמשך בגלוי בשם אלקים, עד עמנו, עד למטה מטה.

ובפשטות, שגם מי ששייך לגשמיות שבגשמיות שבמצוה, שקיים את המצוה בפועל גם בלי כוונה⁴⁴, אפילו בכוונה הכי פשוטה, הנה ע"י תפילה זו פועלים שיהי' ענין זה בגלוי. וענין זה שייך לכל אחד ואחד מישראל, כי כל אחד יהי' מי שיהי' שייך בפשטות לכל עבודות גשמיות, שהרי נצטוה על כל המצוות, ואיני מבקש אלא לפי כחן⁴⁵. אלא שבזה גופא החידוש הוא, שקיום המצוות יפעל לא רק

(42) בראשית א, א.

(43) ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. יז, ריש ע"ב.

בכורות ד, ב. ובכ"מ.

(44) ראה תניא פל"ז.

(45) במדב"ר פי"ב, ג.

(40) פרס שער (א) עשר ולא תשע פ"ט. ע"ח

(שער א) דרוש עיגולים ויושר בתחילתו. טושו"ע

ר"ס ה. שעהיה"א פ"ו (פב, א). וראה זח"ג רנז,

סע"ב (ברע"מ).

(41) הלי' גירושין פ"ב ה"כ.

בכח העשי' שבו אלא גם בכל הכחות, עד לכחות הכי נעלים, עד שיהי' כמו אבותינו אשר הן הן המרכבה, שכל ימיהן כולן, בכל רגע ורגע מהזמן (ועד"ז בכל נקודה במקום) היו מרכבה לו ית', דכן יהי' גם בכל אחד ואחד מישראל, שענין זה יומשך בכל כחותיו, בשכל שבו ובמדות שבו ובג' הלבושים, עד לכח העשי', עד למטה מטה שבכח העשי'. שזהו גאולה הפרטית, וע"י הגאולה הפרטית של כל פרט ופרט (ע"י העבודה הנ"ל), הרי זה הכנה קרובה וכלי אל הגאולה האמיתית והשלימה של העולם כולו, ע"י שתדך בגלוי נשמתו של משיח, נשמה בגוף דוקא, ויגאל את כל ישראל, וגם שכינתא בגלותא, ותהי' הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש, בעגלא דידן.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

החתן הת' **מנחם מענדל בן שרה שפרה**

ליפּש

עב"ג למשפ' **שפירא**

לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעטומ"צ
שיזכו להקים בית נאמן בישראל על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות
ולקבל פני כ"ק אדמו"ר שליט"א משיח צדקנו
תיכף ומיד ממש

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים
ב-770 – בית חיינו – בית משיח
להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם
מתוך הרחבה ומנוחת הנפש
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא
בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א
יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם
תיכף ומי"ד ממ"ש, נאָו!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכי"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לא לתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!